

Åtagande om skötsel av trappor

25

2025KS217

Kommunstyrelsen

Datum
2025-05-06

Diarienummer
2025KS217 316

Åtagande om skötsel av trappor

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Härryda kommun tar på sig ansvaret för trapporna på Pionstigen, Violstigen och Konvaljstigen under förutsättning att Mölnlycke vägförening undertecknar *Samtycke till ansvar för trappor*.

Kommunstyrelsen uppdrar åt samhällsbyggnadschefen att underteckna *Samtycke till ansvar för trappor*.

Sammanfattning av ärendet

Vägnätet i Mölnlycke utgörs både av kommunala och enskilda vägar. Det hade av många skäl varit önskvärt att kommunen tog över ansvaret för vägarna, men då det kräver en ändring av detaljplaner är det ett omfattande arbete som kan vara möjligt på längre sikt. Då det i närtid inte finns någon lösning av väghållarskapet i sin helhet behöver frågan om hanteringen av trappor inom Mölnlycke vägförenings vägnät lyftas.

Bakgrunden är att Mölnlycke och Pixbo vägföreningar framfört att de lantmäteriförrättningar som genomförts innebär att Härryda kommun ska ansvara för trappor och trottoarer inom föreningarnas vägnät. En uppfattning som kommunen inte delar. Dagens situation med olika uppfattningar om ansvaret innebär att trapporna och trottoarerna inte sköts.

Situationen är olycklig och får konsekvenser för de som använder trapporna och trottoarerna. Förvaltningen menar att det kan vara motiverat att i diskussionen skilja på trappor och trottoarer. Trottoarerna är anlagda längs vägföreningarnas vägar och det framstår som svårt att se att de inte omfattas av väghållaransvaret. Trapporna är i sig en friliggande anläggning som kräver en mer omfattande skötsel för sin funktion. För att underlätta för fotgängare och säkerställa funktion och säkerhet föreslår förvaltningen att kommunen utökar sitt åtagande och tar på sig det fulla ansvaret för de aktuella trapporna.

Med tanke på de rådande oklarheterna är det också lämpligt att kommunen skriftligen säkerställer att vägföreningen inte motsätter sig detta åtagande. Vid de kontakter som hittills förts med vägföreningen har denna framfört att en underskriven bekräftelse inte är aktuell, då man anser att trapporna inte faller inom föreningens ansvarsområde.

Den totala reinvesteringskostnaden uppskattas till cirka 1 700 000 kronor inom en femårsperiod. Årlig driftkostnad för exempelvis snöröjning bedöms uppgå till cirka 50 000 kronor. I förvaltningens budget finns i dagsläget inte avsatta medel vare sig för reinvestering eller drift och underhåll.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 6 maj 2025
- Samtycke till ansvar för trappor
- Tjänsteskrivelse den 2 februari 2022 om översyn om strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter
- Kommunfullmäktiges beslut den 31 mars 2022 § 49 om att upphäva strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter
- Tjänsteskrivelse den 24 februari 2025 om redovisning av uppdrag gällande frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar
- Kommunstyrelsens beslut den 6 mars 2025 § 73 om uppdrag gällande frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar
- Kommunstyrelsens beslut den 27 oktober 2022 § 383 Svar på medborgarförslag om att kommunen tar över den del av Vällsjövägen som tillhör Pixbo vägförening

Ärendet

Vägnätet i Mölnlycke utgörs både av kommunala och enskilda vägar. Över tid har det enskilda vägnätet kommit att förändras och det är nu insprängt som öar bland de kommunala vägarna. Det hade av många skäl varit önskvärt att kommunen tog över ansvaret för vägarna, men då det kräver en ändring av detaljplaner, är det ett omfattande arbete som kan vara möjligt på längre sikt. Det har tidigare arbetats för ett övertagande genom en strategi rörande enskilda vägar i tätorter, men denna upphävdes vid en översyn 2022 med hänvisning till att resursbehovet för fortsatt arbete inte bedömdes försvarbart. Förvaltningen har efter det utrett konsekvenserna av ett frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar med utgångspunkt i den modell Mölndals stad har använt. Slutsatsen var att detta sätt, baserat på civilrättsliga avtal, inte bedömdes vara ändamålsenlig för Härryda kommun och uppdraget avslutades i mars 2025. För övrigt arbetar förvaltningen med bakgrund i ett medborgarförslag med att ta fram en konsekvensbeskrivning för ett övertagande av del av Vällsjövägen som tillhör Pixbo vägförening.

Då det i närtid inte finns någon lösning av väghållarskapet i sin helhet behöver frågan om hanteringen av trappor inom Mölnlycke vägföreningars vägnät lyftas.

Bakgrunden är att Mölnlycke och Pixbo vägföreningar återkommande framfört att de lantmäteriförrättningar som genomförts innebär att Härryda kommun ska ansvara för trappor och trottoarer inom föreningarnas vägnät. Detta baseras på skrivelser som föreningarna tolkat som att ansvaret

övergått till kommunen. Förvaltningen har menat att dessa skrivningar måste betraktas i sitt sammanhang och har hänvisat till det kartunderlag som finns. Dagens situation med olika uppfattningar om ansvaret innebär att trapporna och trottoarerna inte sköts. För Pixbo vägförening rör det sig om den trottoar som löper knappt 400 meter längs vägföreningens del av Vällsjövägen. För Mölnlycke vägförenings del handlar det om tre trappor på Pionstigen, Violstigen och Konvaljstigen samt drygt 2 kilometer trottoar. Framför allt trappan vid Konvaljstigen är i behov av omfattande reovering i närtid.

Situationen med delade meningarna om ansvar är olycklig och får konsekvenser för de som använder trapporna och trottoarerna. Förvaltningen menar att det kan vara motiverat att i diskussionen skilja på trappor och trottoarer. Trottoarerna är anlagda längs vägföreningarnas vägar och det framstår som svårt att se att de inte omfattas av väghållaransvaret. Trapporna är i sig en friliggande anläggning som kräver en mer omfattande skötsel för sin funktion.

De tre trapporna ligger på kommunal mark och utgör en del av gångstråken i Mölnlycke vilket gör att de används både av närboende och de som passerar. För att genomföra de mest brådskande åtgärderna samt säkerställa drift och underhåll föreslås att Härryda kommun ensidigt tar på sig ansvaret och ägandet för dem.

Ekonomiska konsekvenser

Ett beslut om att ensidigt åta sig ansvaret för trapporna medför kostnader för både drift och framtida reinvesteringar. Förvaltningen har gjort en översiktlig bedömning av trappornas skick. Den totala reinvesteringkostnaden uppskattas till cirka 1 700 000 kronor inom en femårsperiod. Årlig driftkostnad för exempelvis snöröjning bedöms uppgå till cirka 50 000 kronor.

I förvaltningens budget finns i dagsläget inte avsatta medel vare sig för reinvestering eller drift och underhåll. Åtgärder kommer därför att medföra antingen en negativ budgetavvikelse för förvaltningen eller kräva omprioriteringar bland andra projekt.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att ansvaret för trappor och trottoarer är vägföreningarnas. Samtidigt kan det konstateras att skrivningarna i lantmäteriförrättningarna är otydliga och har skapat osäkerhet. För att underlätta för fotgängare och säkerställa funktion och säkerhet föreslår förvaltningen att kommunen utökar sitt åtagande och tar på sig det fulla ansvaret för de aktuella trapporna.

Med tanke på de rådande oklarheterna är det också lämpligt att kommunen skriftligen säkerställer att vägföreningen inte motsätter sig detta åtagande. Vid de kontakter som hittills förts med vägföreningen har denna framfört att

en underskriven bekräftelse inte är aktuell, då man anser att trapporna inte faller inom föreningens ansvarsområde.

Martin Öbo
Samhällsbyggnadschef

Fredrik Wejrot
Verksamhetschef trafik

SAMTYCKE TILL ANSVAR FÖR TRAPPOR

1 BAKGRUND

- 1.1 Det råder sedan lång tid tillbaka meningsskiljaktigheter mellan Härryda kommun (org.nr 212000-1264) och Mölnlycke vägförening (org.nr 852000-1259) i fråga om väghållaransvaret och skötselansvaret för trapporna inom vägföreningens vägnät, det vill säga på Pionstigen, Violstigen och Konvaljstigen. Mölnlycke vägförening anser att Härryda kommun ska ansvara för trappor och trottoarer inom föreningens vägnät och Härryda kommun anser att det är Mölnlycke vägförenings ansvar. Dagens situation med olika uppfattningar om ansvaret innebär att bland annat trapporna på Pionstigen, Violstigen och Konvaljstigen inte sköts.

2 SYFTE OCH ÅTAGANDE

- 2.1 I syfte att genomföra de mest brådskande åtgärderna samt att säkerställa drift och underhåll åtar sig Härryda kommun ensidigt ansvaret, skötseln och ägandet för trapporna på Pionstigen, Violstigen och Konvaljstigen. Med tanke på de rådande oklarheterna är det lämpligt att kommunen skriftligen säkerställer att Mölnlycke vägförening inte motsätter sig detta åtagande, varför denna handling *Samtycke till ansvar för trappor* upprättats.

3 ÖVRIGT

- 3.1 Undertecknande av denna handling innebär inget ställningstagande i sakfrågan avseende tolkningen av lantmäteriförrättningen från 1997, utan innebär endast att Mölnlycke vägförening inte har något emot att kommunen åtar sig ansvaret för trapporna på Pionstigen, Violstigen och Konvaljstigen. Inte heller kommunens åtagande innebär ett ställningstagande i sakfrågan.

4 ÅTAGANDETS GILTIGHET

- 4.1 Åtagandet gäller från och med dagen då båda parter undertecknat denna handling.

Denna handling *Samtycke till ansvar för trappor* har upprättats i två likalydande exemplar, varav Härryda kommun och Mölnlycke vägförening tagit var sitt.

Härryda kommun

Ort och datum:

Namnförtydligande

Mölnlycke vägförening

Ort och datum:

Namnförtydligande

Kommunstyrelsen

Datum
2025-05-26

Diarienummer
2025KS217 318

Översyn av strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige upphäver *Strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter*.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uppdraget att se över *Strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter* är genomfört och därmed avslutat.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 31 mars 2021 § 142 att ge förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter, antagen av kommunfullmäktige den 30 januari 2012 § 3.

Sedan antagandet av strategin har endast tre detaljplaner för övertagande av vägar inom strategin antagits. Ett succesivt övertagande av enskilda vägar inom tätbebyggt område med kommunen som huvudman har visat sig resurskrävande och komplext. Utifrån gjord översyn med den nya bedömningen av resursbehovet som krävs för fortsatt arbete med övertagande av vägarna enligt strategin, gör förvaltningen bedömningen att det inte är försvarbart att arbeta vidare med frågan enligt strategin i nuvarande form. Därför föreslogs att strategin i sin nuvarande form upphävs.

Kommunfullmäktige beslutade den 14 oktober 2021 § 193 att återremittera ärendet till kommunstyrelsen, för att genomföra en konsekvensanalys.

Kommunstyrelsen beslutade den 18 november 2021 § 406 att återremittera ärendet till förvaltningen med för att belysa konsekvenserna för de som bor i kommunens omvandlingsområden.

Förvaltningens bedömning är att ett upphävande av strategin inte medför konsekvenser för de som bor i kommunens omvandlingsområden. Detta beror på att strategin inte omfattar dessa.

I sammanhanget bör nämnas att kommunen har rätten att besluta om nya detaljplaner och att huvudregeln i plan- och bygglagen (2010:900) är att kommunen ska vara huvudman för allmänna platser. Om det finns särskilda skäl för det så får kommunen bestämma att huvudmannskapet ska vara enskilt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2 februari 2022
- Strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter
- Bilaga översyn av strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter
- Publikation 2010:03 Frågeställningar kring enskild väghållning i Härryda kommuns större tätorter - kortversion
- Publikation 2010:04 Frågeställningar kring enskild väghållning i Härryda kommuns större tätorter
- Kommunfullmäktiges beslut den 30 januari 2012 § 3
- Kommunstyrelsens beslut den 20 november 2017 § 341
- Kommunstyrelsens beslut den 29 augusti 2019 § 214
- Kommunstyrelsens beslut den 31 mars 2021 § 142
- Kommunstyrelsens beslut den 14 oktober 2021 § 193
- Kommunstyrelsens beslut den 18 november 2021 § 406

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 31 mars 2021 § 142 att ge förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter, antagen av kommunfullmäktige den 30 januari 2012 § 3.

Kommunfullmäktige beslutade den 14 oktober 2021 § 193 att återremittera ärendet till kommunstyrelsen för att genomföra en konsekvensanalys.

Kommunstyrelsen beslutade den 18 november 2021 § 406 att återremittera ärendet till förvaltningen med för att belysa konsekvenserna för de som bor i kommunens omvandlingsområden.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog den 30 januari 2012 § 3 strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter. Strategin innebar ett övertagande genom detaljplaner med uttag av gatukostnader samt ett bidragssystem där det bland annat ingick möjlighet att få stöd för åtgärder som syftade till att rusta upp vägar inför övertagandet. Förvaltningen utökades med en tjänst för att arbeta med detaljplaner kopplade till övertagandet. Strategin utgick från att en del planer skulle vara mer komplicerade medan andra bedömdes enklare att hantera. Uppskattningsvis skulle tre planer om året påbörjas. Målsättningen var att inom en period på omkring tio år ha genomfört planarbetet. Beslut avseende vilka detaljplaner som kommunen prioriterar fastställs årligen i samband med antagandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram. De planer som berört övertagandet inom ramen

för strategin har med tiden fått stå tillbaka till förmån för andra planer med större fokus på nybyggnation av bostäder. Inom ramen för strategin har endast detaljplaner för del av Skolvägen, Alhagen samt Gärdesområdet i Mölnlycke tagits fram och medfört ett kommunalt övertagande av väghållarskapet från Mölnlycke vägförening.

Under 2017 gjordes en översyn av bidragsdelen. Det konstaterades då att kommunen inte övertog vägar i den takt som strategin avsett och att en minskning av nivån på de riktade bidragen var motiverad till fördel för en ökning av driftbidraget. Förändringen av bidragen antogs av kommunstyrelsen den 20 november 2017 § 341.

I mars 2019 beslutade kommunstyrelsen att uppdra åt förvaltningen att ta fram förslag på frivillig överenskommelse avseende vinterväghållning med Mölnlycke och Pixbo vägföreningar. Kommunstyrelsen beslutade den 29 augusti 2019 § 214 att teckna avtal avseende detta.

Förvaltningen sammanfattade sin bedömning av strategin i skrivelse den 18 augusti 2021 med att kommunens antagna strategi är juridiskt hållbar och bedöms ge möjlighet till mervärden då den kombinerar övertagandet med en översyn av detaljplaner som kan uppdateras. Samtidigt konstaterades att arbetet har visat sig resurskrävande och komplext. Utifrån gjord översyn med den nya bedömningen av resursbehovet som krävs för fortsatt arbete med övertagande av vägarna enligt strategin, gjorde förvaltningen bedömningen att det inte är försvarbart att arbeta vidare med frågan enligt strategin i nuvarande form. Därför föreslogs att strategin upphävs. Om kommunfullmäktige upphäver strategin, finns det möjlighet för kommunstyrelsen att ge förvaltningen i uppdrag att ta över enskilda vägar inom enstaka detaljplaner.

Konsekvenser för boende i kommunens omvandlingsområden

Kommunstyrelsen beslutade den 18 november 2021 § 406 att återremittera ärendet till förvaltningen för att belysa konsekvenserna för de som bor i kommunens omvandlingsområden.

I Strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter som antogs 2012 finns en beskrivning av hur övertagandet avses ske. I bilagan *Enskild väghållning, Härryda kommun – plan för kommunalt övertagande* anges vilka områden som bedöms aktuella för strategin. Där konstateras att det finns en indelning i två kategorier. Områden där bebyggelsen stämmer väl med gällande detaljplan och där förtätningar inte är aktuella, samt områden där det finns många avvikelser från gällande detaljplan och där möjligheterna till förtätning behöver utredas. I tidplanen för övertagande är det dessa kategorier som tas upp. Utöver dessa nämns att kommunen inom ramen för bostadsförsörjningsprogrammet arbetar med övertagande av vägar inom så kallade förnyelseområden men att dessa inte omfattas av planen för kommunalt övertagande. Begreppet förnyelseområden beskrivs som områden inom utvecklingszon där även kommunalt VA ska byggas ut.

Begreppet omvandlingsområde används i samband med att det finns behov av att förbättra hanteringen av vatten och avlopp beroende på att fritidsboenden övergår till permanentboende. Det kan finnas flera skäl till att detta sker inom ramen för en ny detaljplan men det är inte nödvändigt. Härryda vatten och avfall AB har en långsiktig plan för att hantera utbyggnaden i omvandlingsområden.

Förvaltningen konstaterar att avsikten med strategin för övertagande av vägar inte var att hantera omvandlingsområden och att dessa inte fanns med i den plan för övertagande som lades fram.

I sammanhanget bör nämnas att kommunen har rätten att besluta om nya detaljplaner och att huvudregeln i plan och bygglagen (2010:900) är att kommunen ska vara huvudman för allmänna platser. Om det finns särskilda skäl för det så får kommunen bestämma att huvudmannskapet ska vara enskilt.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen inte att ett upphävande av strategin medför någon förändring för boende i kommunens omvandlingsområden.

Anders Olsson
Samhällsbyggnadschef

Fredrik Wejrot
Verksamhetschef trafik

Sammanträdesdatum
2022-03-31

§ 49

Dnr 2021KS255

Återremitterat ärende: Upphävande av strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter

Beslut

Kommunfullmäktiges beslut i enlighet med kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige upphäver *Strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter*.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 31 mars 2021 § 142 att ge förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter, antagen av kommunfullmäktige den 30 januari 2012 § 3.

Sedan antagandet av strategin har endast tre detaljplaner för övertagande av vägar inom strategin antagits. Ett succesivt övertagande av enskilda vägar inom tätbebyggt område med kommunen som huvudman har visat sig resurskrävande och komplext. Utifrån gjord översyn med den nya bedömningen av resursbehovet som krävs för fortsatt arbete med övertagande av vägarna enligt strategin, gör förvaltningen bedömningen att det inte är försvarbart att arbeta vidare med frågan enligt strategin i nuvarande form. Därför föreslogs att strategin i sin nuvarande form upphävs.

Kommunfullmäktige beslutade den 14 oktober 2021 § 193 att återremittera ärendet till kommunstyrelsen, för att genomföra en konsekvensanalys.

Kommunstyrelsen beslutade den 18 november 2021 § 406 att återremittera ärendet till förvaltningen med för att belysa konsekvenserna för de som bor i kommunens omvandlingsområden.

Förvaltningens bedömning är att ett upphävande av strategin inte medför konsekvenser för de som bor i kommunens omvandlingsområden. Detta beror på att strategin inte omfattar dessa.

I sammanhanget bör nämnas att kommunen har rätten att besluta om nya detaljplaner och att huvudregeln i plan- och bygglagen (2010:900) är att kommunen ska vara huvudman för allmänna platser. Om det finns särskilda skäl för det så får kommunen bestämma att huvudmannaskapet ska vara enskilt.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 10 mars 2022 § 98
- Tjänsteskrivelse 2 februari 2022

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2022-03-31

- Strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter, antagen av kommunfullmäktige den 30 januari 2012 § 3
- Bilaga översyn av strategi för övertagande av enskilda vägar inom tätorter
- Publikation 2010:03 Frågeställningar kring enskild väghållning i Härryda kommuns större tätorter - kortversion
- Publikation 2010:04 Frågeställningar kring enskild väghållning i Härryda kommuns större tätorter
- Kommunfullmäktiges beslut den 30 januari 2012 § 3
- Kommunstyrelsens beslut den 20 november 2017 § 341
- Kommunstyrelsens beslut den 29 augusti 2019 § 214
- Kommunstyrelsens beslut den 31 mars 2021 § 142
- Kommunstyrelsens beslut den 14 oktober 2021 § 193
- Kommunstyrelsens beslut den 18 november 2021 § 406

Förslag till beslut på sammanträdet

Patrik Linde (S) föreslår att kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag och finner att så sker.

Paragrafen är justerad

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Datum
2025-02-24

Diarienummer
2025KS217 316

Redovisning av uppdrag gällande frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uppdraget är genomfört och därmed avslutat.

Sammanfattning av ärendet

Här ges en kort sammanfattning av ärendet på max en halv sida. Den ska Kommunstyrelsen beslutade den 28 september 2023 § 333 om att uppdraga åt förvaltningen att utreda konsekvenserna av ett frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar med utgångspunkt i den modell Mölndals stad har använt. Förvaltningen presenterade utredningens resultat vid kommunstyrelsens möte den 11 december 2024.

Förvaltningen konstaterar att de lokala förutsättningarna i Mölndal gjorde deras beslut enklare, då mycket av problematiken med enskilda vägar var kopplad till de två största vägföreningarna och det fanns en relativt naturlig avgränsning till dessa. I Härryda kommun finns kommunala vägar i flera orter och förhållandena är mer komplexa vad gäller gränsdragning gentemot andra vägföreningar. Dessutom ger ett civilrättsligt avtal inte kommunen den kontroll över vägarna som krävs med tanke på det utökade ansvaret och de ekonomiska åtagandena. Samtidigt måste vägföreningarna fortsätta existera, och deras styrelser måste fortsatt verka i enlighet med gällande lagstiftning.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att även om ett övertagande genom civilrättsliga avtal, likt det Mölndal genomfört, är genomförbart, är det inte en lämplig lösning. I stället bedöms detaljplaneläggning vara den mest hållbara metoden enligt nuvarande lagstiftning för att kommunen ska kunna ta över ansvaret för vägarna inom Mölnlycke och Pixbo vägföreningar.

Förvaltningen bedömer att den modell som Mölndals stad tillämpat, baserad på civilrättsliga avtal, inte bedöms vara ändamålsenlig för Härryda kommun. Förvaltningen föreslår att uppdraget kan avslutas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse den 24 februari 2025

- Kommunstyrelsens beslut 28 september 2023, § 333 om uppdrag att utreda frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar
- Presentation från kommunstyrelsen möte den 11 december 2024
- Om frågor kring de juridiska möjligheterna till ett civilrättsligt övertagande av väghållaransvar från enskilda vägföreningar till kommunen – mer långgående än Mölndalsmodellen

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 28 september 2023 § 333 om att uppdra åt förvaltningen att utreda konsekvenserna av ett frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar med utgångspunkt i den modell Mölndals stad har använt. Förvaltningen presenterade utredningens resultat vid kommunstyrelsens möte den 11 december 2024.

Mölndalsmodellen bygger på att kommunen genom civilrättsliga avtal tar över den praktiska skötseln av vägföreningarnas vägar, medan föreningarna behåller det formella huvudmannskapet. För en permanent förändring krävs nya detaljplaner. Eftersom föreningarna fortfarande är formellt ansvariga kan de inte upplösas, men kommunen tar över det dagliga arbetet och kostnaderna.

Sammanfattningsvis har Mölndals beslut underlättats av att mycket av problematiken med enskilda vägar var kopplad till de två största vägföreningarna och det fanns en relativt naturlig avgränsning till dessa. I Härryda kommun finns kommunala vägar i flera orter och förhållandena är mer komplexa vad gäller gränsdragning gentemot andra vägföreningar. Eftersom vägföreningarna måste finnas kvar och deras styrelser fortsätta följa gällande lagstiftning, bedömer förvaltningen att ett civilrättsligt avtal, likt det i Mölndal, inte ger kommunen tillräcklig kontroll över vägarna i förhållande till det ökade ansvaret och de ekonomiska åtagandena. Med hänsyn till detta menar förvaltningen att ett övertagande genom civilrättsligt avtal liknande det Mölndal genomfört visserligen är möjligt men inte lämpligt. Se även *Om frågor kring de juridiska möjligheterna till ett civilrättsligt övertagande av väghållaransvar från enskilda vägföreningar till kommunen- mer långtgående än Mölndalsmodellen.*

Förvaltningens utredning visar att det mest lämpliga utifrån nuvarande lagstiftning är att använda detaljplaneläggning för att möjliggöra ett övertagande av ansvaret för vägarna inom Mölnlycke och Pixbo vägföreningar. För att kommunen ska få full rådighet över dessa vägar behöver huvudmannskapet ändras i de berörda detaljplanerna. En möjlighet är att arbeta strukturerat med detta i samband med den Startplan för nya detaljplaner som årligen tas fram.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer att förslaget till beslut inte medför ekonomiska konsekvenser.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att Mölndalsmodellen fungerar i Mölndal eftersom förutsättningarna där innebar en tydligare avgränsning av de berörda vägföreningarna. I Härryda är förhållandena mer komplexa, och att ta över skötseln genom civilrättsliga avtal utan att ändra huvudmannskapet skulle innebära en situation där kommunen får ansvaret men saknar full kontroll över vägnätet. Detaljplaneläggning är därför den mest lämpliga vägen framåt.

Förvaltningen bedömer att utredningen om konsekvenserna av ett frivilligt övertagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar, enligt Mölndalsmodellen, är slutförd.

Martin Öbo
Samhällsbyggnadschef

Fredrik Wejrot
Verksamhetschef trafik

Sammanträdesdatum
2025-03-06

§ 73

Dnr 2023KS404

Redovisning av uppdrag gällande frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uppdraget är genomfört och därmed avslutat.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 28 september 2023 § 333 om att uppdra åt förvaltningen att utreda konsekvenserna av ett frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar med utgångspunkt i den modell Mölndals stad har använt. Förvaltningen presenterade utredningens resultat vid kommunstyrelsens möte den 11 december 2024.

Förvaltningen konstaterar att de lokala förutsättningarna i Mölndal gjorde deras beslut enklare, då mycket av problematiken med enskilda vägar var kopplad till de två största vägföreningarna och det fanns en relativt naturlig avgränsning till dessa. I Härryda kommun finns kommunala vägar i flera orter och förhållandena är mer komplexa vad gäller gränsdragning gentemot andra vägföreningar. Dessutom ger ett civilrättsligt avtal inte kommunen den kontroll över vägarna som krävs med tanke på det utökade ansvaret och de ekonomiska åtagandena. Samtidigt måste vägföreningarna fortsätta existera, och deras styrelser måste fortsatt verka i enlighet med gällande lagstiftning.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att även om ett övertagande genom civilrättsliga avtal, likt det Mölndal genomfört, är genomförbart, är det inte en lämplig lösning. I stället bedöms detaljplaneläggning vara den mest hållbara metoden enligt nuvarande lagstiftning för att kommunen ska kunna ta över ansvaret för vägarna inom Mölnlycke och Pixbo vägföreningar.

Förvaltningen bedömer att den modell som Mölndals stad tillämpat, baserad på civilrättsliga avtal, inte bedöms vara ändamålsenlig för Härryda kommun. Förvaltningen föreslår att uppdraget kan avslutas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse den 24 februari 2025
- Kommunstyrelsens beslut 28 september 2023, § 333 om uppdrag att utreda frivilligt åtagande av Mölnlycke och Pixbo vägföreningars väghållaransvar
- Presentation från kommunstyrelsen möte den 11 december 2024

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2025-03-06

- Om frågor kring de juridiska möjligheterna till ett civilrättsligt övertagande av väghållaransvar från enskilda vägföreningar till kommunen – mer långgående än Mölndalsmodellen

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Sammanträdesdatum
2022-10-27

§ 383

Dnr 2022KS77

Svar på medborgarförslag om att kommunen tar över den del av Vällsjövägen som tillhör Pixbo vägförening

Beslut

Kommunstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat.

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att ta fram en konsekvensbeskrivning för ett övertagande av Vällsjövägen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 3 mars 2022 § 10 att remittera ett medborgarförslag om att kommunen tar över den del av Vällsjövägen som tillhör Pixbo vägförening till kommunstyrelsen och uppdrog åt kommunstyrelsen att besluta i ärendet. I medborgarförslaget beskrivs att en cirka 400 meter lång sträcka av Vällsjövägen tillhör Pixbo vägförening. Längs sträckan finns 13 fastigheter som årligen får betala en avgift på 1800 kr till vägföreningen, vilket resterande fastighetsägare på Vällsjövägen inte behöver betala. Enligt förslagsställaren är uppdelningen orättvis då hela Vällsjövägen nyttjas som genomfartsled till de nya delarna av Pixbo och Vällsjöskolan.

Förvaltningen bedömer att det finns omständigheter som talar för att kommunen bör vara väghållare för hela Vällsjövägen.

Även om kommunens tidigare strategi för att överta enskilda vägar är upphävd finns det fortfarande en möjlighet att överta enskilda vägar genom detaljplaneändringar. Förvaltningens översiktliga bedömning är att det finns ett behov att utreda om kommunen i framtiden ska överta Vällsjövägen. För att klarlägga förutsättningarna för ett övertagande behöver förvaltningen ta fram en konsekvensbeskrivning av övertagandets omfattning och kostnader, med utgångspunkt i likställighetsprincipen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse den 18 augusti 2022
- Medborgarförslag
- Kommunfullmäktiges beslut den 30 januari 2012 § 3
- Kommunfullmäktiges beslut den 31 mars 2022 § 49

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

